

scat Butlletí

de la Societat Catalana de Terminologia

Filial de l'Institut d'Estudis Catalans

Setembre-octubre de 2010 | Núm. 20 | Crèdits

scaterm.iec.cat

En aquest número...

- Les nostres notícies
- Les altres notícies
- El terme és notícia
- Novetats
- Agenda
- El web recomanat

Recordeu que...

...esperem els vostres suggeriments, notícies i novetats per al proper número del Butlletí. Escriviu-nos a scaterm@iec.cat.

...us podeu **subscriure** al Butlletí si no el rebeu encara.

...podeu adquirir i consultar la revista *Terminàlia* i les obres de la col·lecció «*Memòries de la Societat Catalana de Terminologia*» al Portal de Publicacions de l'IEC.

Les nostres notícies

V Seminari de Terminologia: «L'establiment de paraules clau i la redacció d'índexs de llibres»

La Societat Catalana de Terminologia està acabant de preparar el V Seminari de Terminologia, que tindrà lloc a la Reial Acadèmia de Medicina, a Barcelona (just al davant de la Casa de Convalescència, seu de l'IEC) el dijous 25 de novembre. El seminari, que s'iniciarà a les 9.30 h i acabarà a les 14 h, tractarà de la indexació i l'ordenació dels índexs. Hi intervindran com a ponents Marina Salse i Jesús Gascón, professors del Departament de Biblioteconomia i Documentació de la Facultat de Biblioteconomia i Documentació de la Universitat de Barcelona, i Josep M. Mestres, cap del Servei de Correcció Lingüística de l'Institut de l'Estudis Catalans i membre de la SCATERM. Ben aviat us en farem arribar el programa i el formulari per a la inscripció.

Terminàlia, núm. 1 (juliol 2010)

Ja ha sortit el número 1 de la revista *Terminàlia*. La versió en paper s'està enviant a tots els socis i subscriptors. La versió en línia ja és consultable al web de l'IEC, per mitjà del [Portal de Publicacions](#).

Les altres notícies

L'Institut d'Estudis Catalans ha rebut la Medalla d'Or de la Generalitat de Catalunya en reconeixement per la recerca duta a terme en els àmbits de la llengua i la cultura catalanes i per la voluntat d'excel·lir en totes les matèries científiques i humanístiques de què s'ocupa per mitjà de les seves seccions i societats filials. L'acte de lliurament va tenir lloc al Palau de la Generalitat l'11 de setembre proppassat.

El terme és notícia

Dissecant el lèxic

El verb *disseccionar*, en el sentit d'obrir un ésser viu i discernir-ne les parts per estudiar-ne l'anatomia o per realitzar-hi una intervenció quirúrgica, no es troba recollit en cap diccionari català. La raó d'aquesta absència és

que ja hi ha el verb *dissecar*, que significa el mateix. Aquest significat és el que deriva del verb llatí *dissecare* ‘tallar’.

La forma àmpliament estesa *disseccionar* no ha estat encara admesa, perquè es considera un postnominal innecessari, és a dir, un derivat d'un nom (*dissecció*) que, al seu torn, deriva d'un verb (*dissecar*) amb el mateix significat que s'atribueix al postnominal (*disseccionar*). Els verbs postnominals només són admissibles si tenen un significat que no té el verb primitiu, com passa amb *referir* > *referència* > *referenciar*, en què els verbs *referir* i *referenciar* no són sinònims; o bé quan el verb primitiu ha caigut en desús. Per contra, no s'admeten els postnominals amb el mateix significat que el verb primitiu, com ara *pol·lucionar* (que vol dir el mateix que *pol·luir*) o *traïcionar* (que vol dir el mateix que *traïr*), que, a més, es poden considerar castellanismes, ja que les formes postnominals *polucionar* i *traïcionar* són les úniques possibles en castellà.

El cas de *disseccionar* es pot assimilar als anteriors, ja que el català disposa del primitiu *dissecar*, i el postnominal *disseccionar* es pot interpretar com un calc del castellà *disseccionar*. Però aquest cas és una mica més complex, perquè el verb *dissecar*, tant en català com en castellà, té un altre significat, derivat d'alguna manera de l'anterior (cosa que no ha passat en altres llengües), que és més present en la ment dels parlants que el primer: ‘preparar (un animal mort) per conservar-lo amb aparença de viu’. I en molts contextos tots dos significats són igualment possibles, ja que bona part dels éssers vius són «dissecables» en tots dos sentits, com en el titular següent: «Les protectores d'animals s'oposen que Floquet sigui dissecat».

Així, doncs, el postnominal *disseccionar* no ocupa tot l'espai semàntic de *dissecar*, sinó només el significat d'“obrir un ésser viu per examinar-lo”, i deixa per a *dissecar* el significat secundari de ‘preparar un animal mort per conservar-lo amb l'aparença de viu’. Aquest és l'estat de la qüestió que trobem reflectit al DRAE per al castellà:

disseccionar

1. tr. **dissecar** (|| dividir en parts un vegetal o un cadáver para su examen).
2. tr. Hacer una **dissección** (|| análisis de algo).

Com ja hem dit, els diccionaris catalans no recullen el verb *disseccionar*, però el DIEC, en la definició de *dissecció*, insinua mitjançant un *especialment* que aquest mot vol dir més una cosa que una altra:

dissecció

f. [MD] [ZOA] [BI] Acció de dissecar, especialment acció d'obrir un ésser viu i discernir-ne les parts; l'efecte.

Si una *dissecció* és **especialment** l'«acció d'obrir un ésser viu i discernir-ne les parts», no és menys veritat que *dissecar*, encara que no ho digui cap diccionari, és **especialment** «preparar un animal mort per conservar-lo amb aparença de viu». I amb aquest estat de coses ja tenim el terreny adobat perquè sorgeixi un *disseccionar* que només vol dir ‘obrir un ésser viu’.

Així, doncs, el verb *disseccionar* sembla una conseqüència de la necessitat de distingir més clarament els dos significats que ha acabat tenint el verb *dissecar* (un d'etimològic i un altre de derivat) i que es confonen en molts contextos. I això passa tant en català com en castellà, però no en altres llengües, com l'anglès o el francès, on els verbs corresponents *dissect* i *disséquer*, respectivament, només tenen el significat etimològic de tallar, separar, obrir un ésser viu per examinar-lo. Mentre que el sentit de preparar un animal mort amb l'aparença de viu s'expressa d'altres maneres: *stuff* (anglès) i *naturaliser* (francès).

La conseqüència de tot això és que en català i en castellà el verb *dissecar*, a diferència d'altres llengües, tendeix a perdre el sentit etimològic, que s'emporta *disseccionar*. Probablement per això els nostres diccionaris es resisteixen a acceptar *disseccionar*. I, malgrat tot, no sempre és fàcil defugir la temptació d'usar-lo, com en el fragment següent, extret d'un pla d'estudis: «En aquesta pràctica, amb l'objectiu de veure cèl·lules vives en un teixit, no separades, farem observacions de trossos de teixit que extraurem directament d'un músculo disseccionat». O com en el títol d'aquesta reflexió (dissecant el lèxic), que costa d'entendre en una primera lectura.

Àngels Egea (Serveis Lingüístics de la UB)

Novetats

Diccionari d'homeopatia, versió en línia

Llengua i Ús, núm. 48 (segon quadrimestre de 2010)

Puntycoma, núm. 118 (juny-juliol de 2010)

Vocabulari visual sobre terminologia aeroportuària

Agenda

5a Cimera de Terminologia de l'AET (Budapest, 12-13 de novembre)

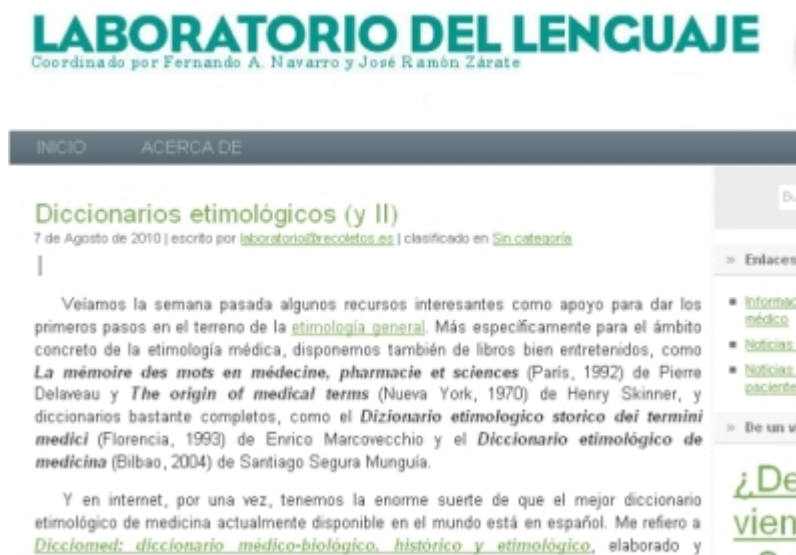
El web recomanat

Tremédica, Panace@ i Laboratorio del lenguaje

El llenguatge de l'àmbit de les ciències de la salut disposa d'un web amb un gran nombre de recursos i propostes de traducció de termes de l'anglès cap al castellà que també ens poden ser útils per al català. Es tracta del web de Tremédica, l'Associació Internacional de Traductors i Redactors de Medicina i Ciències Afins (<http://medtrad.org/>). Entre els recursos que s'hi poden trobar, volem destacar la revista electrònica *Panace@*, que ja té trenta-un números publicats. Dins d'aquesta revista són especialment interessants les contribucions de Fernando A. Navarro, autor del *Diccionario crítico de dudas inglés-español de medicina*.

Dins de la mateixa temàtica i també amb la intervenció de Fernando A. Navarro, destaquem el bloc *Laboratorio del lenguaje*, on podeu trobar informacions força interessants, com les de l'apunt de la imatge.

Àngels Egea

SOCIETAT CATALANA DE TERMINOLOGIA
Filial de l'Institut d'Estudis Catalans

scat
term

D'acord amb el que estableix la Llei orgànica 15/1999, podeu exercir el dret d'accés, de rectificació, d'oposició i de cancel·lació de les vostres dades per correu electrònic a scaterm@iec.cat.